

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
FEDERALNO TUŽILAŠTVO/TUŽITELJSTVO
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
SARAJEVO**

**IZVJEŠTAJ O RADU
FEDERALNOG TUŽILAŠTVA
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
ZA 2014. GODINU**

Sarajevo, 2015. godine

Sadržaj

1	UVOD	1
2	OBIM I REZULTATI RADA U 2014. GODINI	2
2.1	Krivična oblast	2
2.2	Ostvarivanje funkcije nadzora nad radom kantonalnih tužilaštava u FBiH	10
2.3	Ostale aktivnosti u krivičnoj oblasti	14
2.4	Upravna, građanska i administrativna oblast	16
3	OBAVJEŠTAVANJE JAVNOSTI O RADU TUŽILAŠTVA	17
4	USLOVI SMJEŠTAJA, KADROVSKA, TEHNIČKA I FINANSIJSKA OPREMLJENOST ZA VRŠENJE OSNOVNIH DUŽNOSTI	19
4.1	Uslovi smještaja	19
4.2	Kadrovska osposobljenost	20
4.3	Materijalna i tehnička opremljenost.....	22
4.4	Budžet i izvršenje budžeta u 2014. godini	23
	ZAKLJUČNA OPAŽANJA	24

1 UVOD

Federalno tužilaštvo Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Federalno tužilaštvo FBiH) je samostalno državno tijelo, koje svoj rad zasniva na načelima nezavisnosti i nepristrasnosti u odnosu na sve učesnike u krivičnom postupku, kao i sve državne i druge organe javne vlasti. Osnovano je 01.04.2003. godine Odlukom Visokog sudskog i tužilačkog vijeća BiH o osnivanju Tužilaštva Federacije BiH i imenovanju tužilaca u Tužilaštvo Federacije BiH.¹ Nadležnosti i ovlaštenja, organizacija i rad, sredstva za rad i druga osnovna određenja Tužilaštva kao samostalnog državnog tijela utvrđena su Zakonom o Federalnom tužilaštvu Federacije Bosne i Hercegovine.² U skladu sa ovim Zakonom, Federalno tužilaštvo FBiH, u okviru prava i dužnosti Federacije Bosne i Hercegovine, preduzima zakonom određene mjere u pogledu istražnih radnji i gonjenja potencijalnih učinilaca krivičnih djela i privrednih prijestupa,³ i vrši druge poslove određene federalnim zakonom.⁴ Ono, u okviru svojih nadležnosti, štiti ostvarivanje ljudskih prava i građanskih sloboda garantovanih Ustavom Bosne i Hercegovine i Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine, kao i prava i interese pravnih lica u skladu sa zakonom, te obezbjeđuje ustavnost i zakonitost.⁵ U tom smislu, propisane su i relativno široke nadležnosti Federalnog tužilaštva FBiH, koje pored krivične, obuhvataju i određene ovlasti u upravnoj i građanskoj oblasti. Naknadnim legislativnim aktivnostima došlo je do određenih izmjena u smislu sužavanja ovih nadležnosti, čime su pojedine od njih i potpuno prestale.

¹ Odluka o osnivanju Tužilaštva Federacije BiH i imenovanju tužilaca u Tužilaštvo Federacije BiH, „Službene novine FBiH” broj: 7/03.

² Zakon o Federalnom tužilaštvu FBiH, „Službene novine FBiH” broj: 42/02 i 19/03.

³ Prestankom važenja Zakona o privrednim prestupima, ova nadležnost Federalnog tužilaštva FBiH je ukinuta.

⁴ Član 1 Zakona o Federalnom tužilaštvu FBiH.

⁵ Član 3 Zakona o Federalnom tužilaštvu FBiH.

2 OBIM I REZULTATI RADA U 2014. GODINI

Kako je od 01.01.2013. godine stupio na snagu Pravilnik o orijentacionim mjerilima za rad tužilaca u tužilaštvima u BiH⁶, to je Federalno tužilaštvo FBiH bilo u obavezi da donese Plan rada za 2014. godinu,⁷ što je i učinjeno, kao što su i ustrojene odgovarajuće evidencije u cilju praćenja rezultata rada. Planom rada utvrđen je pretpostavljeni obim rada na godišnjem nivou, pa je tako utvrđeno da će se riješiti 195 „KTŽ“ predmeta, 15 „KTŽ-K“ predmeta, 16 „KTŽ-KŽ“ predmeta, 30 „PKP“ predmeta, 335 „KTA“ predmeta i 559 „A“ predmeta. Takođe je planirano obavljanje nadzora nad radom kantonalnih tužilaštava. Za federalne tužioce prema pomenutom Pravilniku nije utvrđena orijentaciona norma na mjesečnom nivou, ali je utvrđena obaveza da se svi predmeti, primljeni u toku godine, riješe ažurno i efikasno.

U ovom Izvještaju daju se podaci o obimu i efikasnosti rada Federalnog tužilaštva FBiH u krivičnoj, upravnoj, građanskoj i administrativnoj oblasti.

Utoku 2014. godine Federalno tužilaštvo FBiH imalo je ukupno u radu 1.550 predmeta, od čega 773 predmeta u krivičnoj oblasti i 777 predmeta u administrativnoj, upravnoj i građanskoj oblasti. Od navedenog broja, zaključno sa 31.12.2014. godine, riješeno je ukupno 1.537 predmeta, od čega njih 760 u krivičnoj oblasti i 777 predmeta u administrativnoj, upravnoj i građanskoj oblasti. Predmeti koji nisu riješeni u toku 2014. godine, njih ukupno 13, su predmeti iz krivične oblasti koji su zaprimljeni na samom kraju godine – u decembru 2014. godine, a isti su riješeni odmah u januaru 2015. godine.

2.1 Krivična oblast

Kao što je navedeno, nadležnost i ovlaštenja Federalnog tužilaštva FBiH propisani su prvenstveno Zakonom o Federalnom tužilaštvu FBiH, koji je donesen Odlukom Visokog predstavnika u BiH 2002. godine, dok ga je Parlament FBiH u neizmijenjenom tekstu usvojio 2003. godine, od kada nije mijenjan, dopunjavan, a ni usklađivan sa drugim zakonima koji su imali uticaj na njegove odredbe.⁸ Federalno tužilaštvo FBiH je nadležno da „sprovodi istražne radnje i goni potencijalne učinioce krivičnih djela i privrednih prestupa...“⁹ Pri tome funkcija gonjenja, odnosno nadležnost Federalnog tužilaštva FBiH za procesuiranje počinitelja krivičnih djela odnosi se na sva krivična djela propisana Krivičnim zakonom FBiH, te u ostvarivanju funkcije gonjenja, Federalno tužilaštvo FBiH postupa pred Vrhovnim sudom FBiH, ali može postupati i pred svim kantonalnim i općinskim sudovima u Federaciji BiH.¹⁰

⁶ „Službeni glasnik BiH“ broj: 103/2012, 2/2014 i 104/2014.

⁷ Plan rada za 2014. godinu broj: A-83/2014 od 29.01.2014. godine.

⁸ Npr. Zakon o sudovima u FBiH, Zakon o izvršnom postupku, Zakon o parničnom postupku.

⁹ Član 16 stav 1 Zakona o Federalnom tužilaštvu FBiH.

¹⁰ Član 17 Zakona o Federalnom tužilaštvu FBiH.

Dodatno, Zakon o Federalnom tužilaštvu FBiH propisivao je prvobitno prvostepenu nadležnost Federalnog tužilaštva FBiH¹¹ „za sprovođenje istražnih radnji i gonjenje potencijalnih učinilaca krivičnih djela terorizma, međukantonalnog kriminala, nezakonite trgovine drogom ili organizovanog kriminala, a koje su u skladu sa Zakonom o Vrhovnom sudu FBiH u nadležnosti tog suda.“¹² Međutim, navedena prvostepena nadležnost Federalnog tužilaštva FBiH derogirana je 2005. godine donošenjem Zakona o sudovima u FBiH.¹³ Naime, ovim Zakonom propisana stvarna nadležnost Vrhovnog suda FBiH ne utvrđuje prvostepenu nadležnost tog suda niti za jedno krivično djelo, već je samo ostavljena mogućnost utvrđivanja takve njegove nadležnosti federalnim zakonom.¹⁴ U skladu s tako regulisanom stvarnom nadležnošću Vrhovnog suda FBiH, prestala je prvostepena krivična nadležnost ovog suda, a i Federalnog tužilaštva FBiH, te je ostala samo apelaciona nadležnost Federalnog tužilaštva FBiH u krivičnim postupcima po redovnim pravnim lijekovima protiv odluka kantonalnih sudova donesenih u prvostepenom krivičnom postupku i vanrednim pravnim lijekovima protiv pravosnažnih odluka svih sudova kada je to zakonom određeno. Kao mogući izuzetak od ovog pravila Zakon o Federalnom tužilaštvu FBiH predviđa jedino slučajeve u kojima glavni federalni tužilac kada dođe do saznanja da kantonalna tužilaštva nisu pravilno primjenila Krivični zakon FBiH ili da se gonjenje krivičnih djela ne može efikasno sprovesti u nadležnosti kantonalnog tužilaštva ili iz drugih objektivnih razloga, može da odluči da sam preuzme sprovođenje određene krivične istrage u konkretnim krivičnim predmetima pred kantonalnim i općinskim sudovima, odnosno da te predmete povjeri pojedinim federalnim tužiocima, drugom tužiocu u kantonalnom tužilaštvu ili kantonalnom tužiocu u drugom kantonalnom tužilaštvu.¹⁵ Glavni federalni tužilac rješava i sukob nadležnosti između kantonalnih tužilaštava,¹⁶ te odlučuje o prenošenju mjesne nadležnosti sa jednog na drugo kantonalno tužilaštvo, kao i o privremenom upućivanju federalnih i/ili kantonalnih tužilaca na rad u drugo kantonalno tužilaštvo.

Parlament FBiH je u 2014. godini donio Zakon o suzbijanju korupcije i organizovanog kriminala u FBiH,¹⁷ koji je dana 1.08.2014. godine stupio na snagu, s tim da će se početi primjenjivati šest mjeseci od dana njegovog stupanja na snagu, tj. od 1.02.2015. godine.¹⁸ Početkom primjene ovog zakona, Federalno tužilaštvo FBiH, odnosno preciznije njegov Poseban odjel za suzbijanje korupcije i organizovanog kriminala koji je tim zakonom osnovan, ponovo će dobiti prvostepenu nadležnost za procesuiranje krivičnih djela koja su tim zakonom stavljena u stvarnu nadležnost Posebnog odjela

¹¹ Član 16 stav 2 Zakona o Federalnom tužilaštvu FBiH.

¹² Nadležnosti Vrhovnog suda FBiH u smislu ove odredbe bile su regulisane Zakonom o Vrhovnom sudu FBiH („Službene novine Federacije BiH”, broj: 2/95, 9/96 i 33/99).

¹³ Zakon o sudovima u FBiH, „Službene novine Federacije BiH”, broj: 38/05, 22/06 i 63/10.

¹⁴ Član 29 Zakona o sudovima u FBiH.

¹⁵ Član 20 stav 2 Zakona o Federalnom tužilaštvu FBiH.

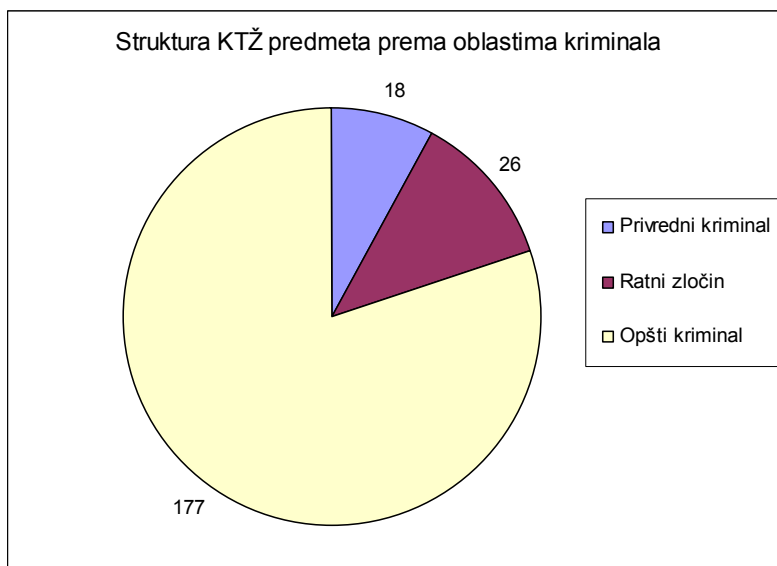
¹⁶ Član 51 Zakona o krivičnom postupku FBiH i član 19 Zakona o Federalnom tužilaštvu FBiH.

¹⁷ Zakon o suzbijanju korupcije i organizovanog kriminala u FBiH, „Službene novine FBiH”, broj: 59/14.

¹⁸ Krajem januara 2015. godine Vlada FBiH je podnijela Parlamentu FBiH prijedlog Zakona o izmjenama Zakona o suzbijanju korupcije i organizovanog kriminala u FBiH, kojim bi se početak njegove primjene prolongirao za 01.01.2016. godine.

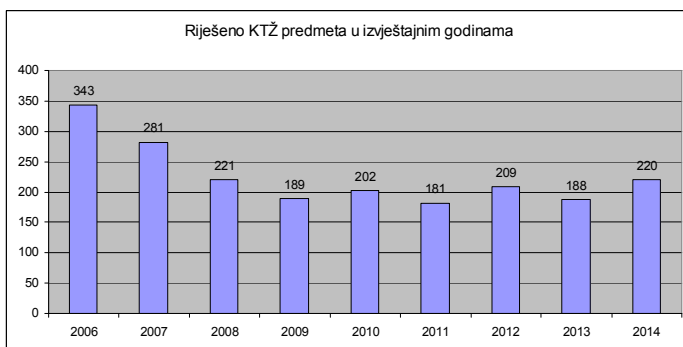
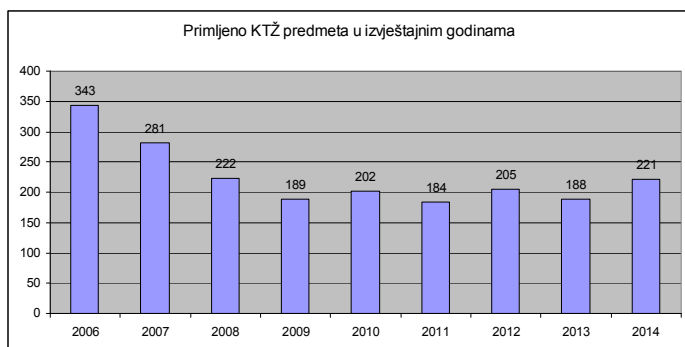
Vrhovnog suda za korupciju i organizovani kriminal.¹⁹ S tim u vezi, Tužilaštvo je u 2014. godini donijelo novi i Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji, koji je krajem novembra odobren od strane Visokog sudskog i tužilačkog vijeća BiH, kada je isti i stupio na pravnu snagu, a kojim pravilnikom je, između ostalog, u skladu sa odredbama navedenog zakona ustanovljena nova unutrašnja organizacija Tužilaštva i tužilačkih odjela, kojih je prema novom pravilniku dva - Odjel opšte nadležnosti (Odjel I) i Posebni odjel za suzbijanje korupcije, organiziranog i međukantonalnog kriminala (Odjel II).

U skladu sa svojim nadležnostima za postupanje u krivičnim predmetima, Federalno tužilaštvo FBiH je protekle godine pred Vrhovnim sudom FBiH postupalo u 221 predmetu protiv 313 lica po izjavljenim redovnim pravnim lijekovima – žalbama („KTŽ“). Od navedenog ukupnog broja „KTŽ“ predmeta u radu, njih 18 protiv 28 lica je bilo u oblasti privrednog kriminala, 26 protiv 34 lica u oblasti ratnih zločina i 177 protiv 251 lica u oblasti opšteg kriminala. Samo je jedan predmet ostao neriješen na kraju 2014. godine.

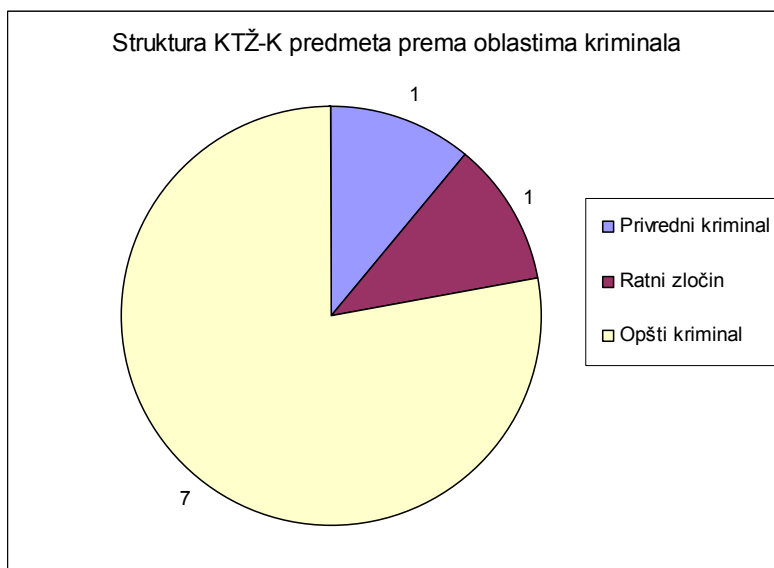

Kada se posmatra obim rada na ovoj vrsti predmeta u periodu od 2006. do 2014. godine, evidentan je, u pravilu, opadajući trend ovih predmeta, o čemu svjedoči i niže prikazan grafikon.

¹⁹ Krivična djela iz stvarne nadležnosti Posebnog odjela Vrhovnog suda taksativno su navedena u članu 25 Zakona o suzbijanju korupcije i organizovanog kriminala u FBiH.

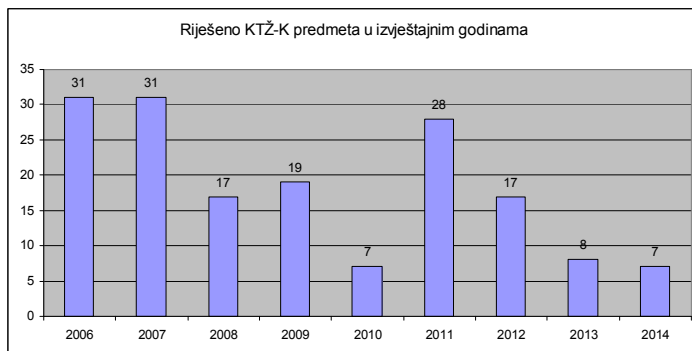
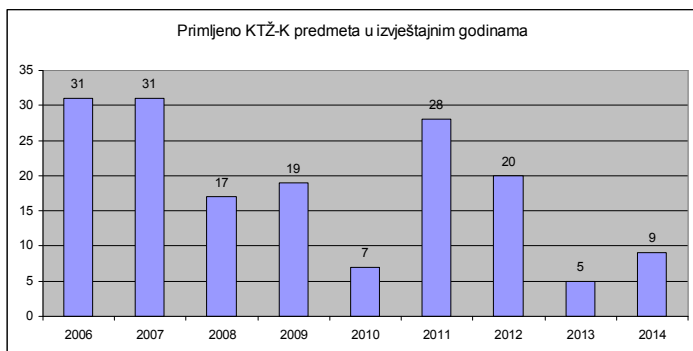

U toku 2014. godine bilo je ukupno u radu 9 predmeta protiv 12 lica u kojima je izjavljena žalba usvojena od strane Vrhovnog suda FBiH, ukinuta prvostepena presuda kantonalnog suda i određeno održavanje pretresa („KTŽ-K“), i to: 1 predmet protiv 1 lica u oblasti privrednog kriminala, 1 predmet protiv 1 lica u oblasti ratnih zločina i 7 predmeta protiv 10 lica u oblasti opšteg kriminala. Ovi svi predmeti su, osim 2 predmeta protiv 3 lica iz oblasti opšteg kriminala, u toku izvještajnog perioda riješeni od strane Federalnog tužilaštva FBiH, dok je ukupno 7 predmeta protiv 10 lica iz oblasti opšteg kriminala na kraju godine ostalo neriješeno na sudu.

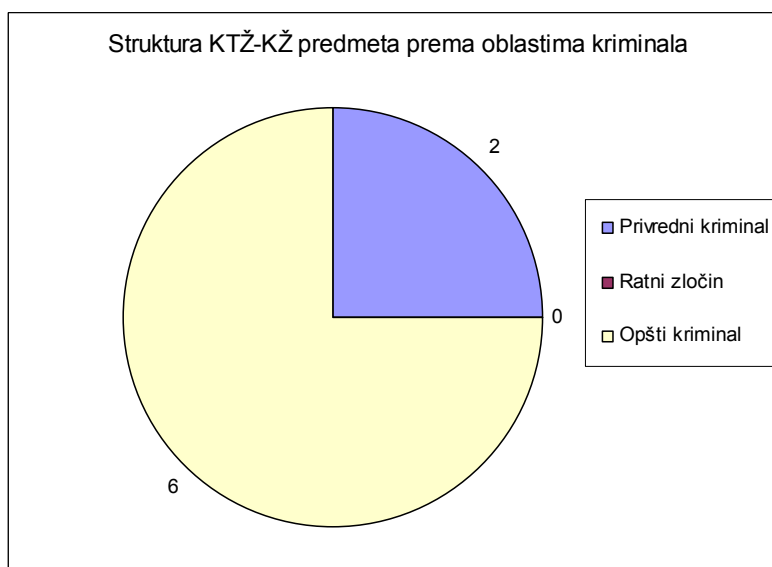

Iz predočenog grafikona u kojem je obuhvaćen period od 2006. do 2014. godine vidan je oscilirajući trend obima „KTŽ-K“ predmeta, dok se na smanjenje ove vrste predmeta u 2013. i 2014. godini bitno uticale izmjene Zakona o krivičnom postupku FBiH kojima je regulisana nadležnost drugostepenog suda o pravu ukidanja

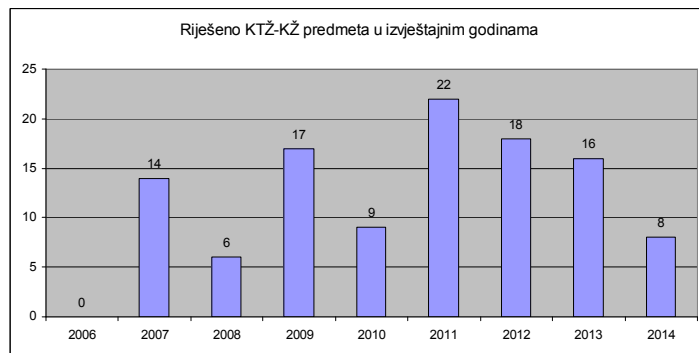
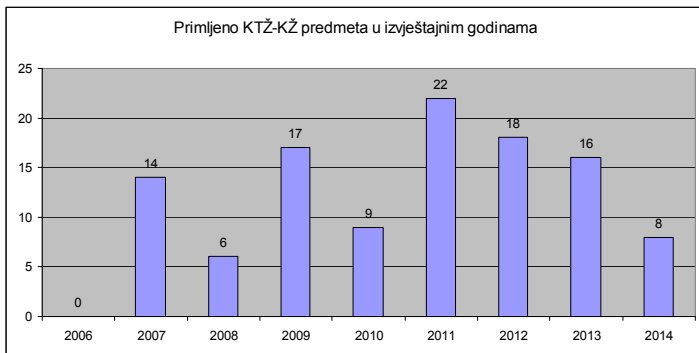
prvostepene presude i vraćanja predmeta prvostepenom sudu na ponovno suđenje.²⁰ Isto se odnosi i na predmete oznake „KTŽ-KŽ“, kada je u pitanju 2014. godina. (Vidjeti grafikone niže)

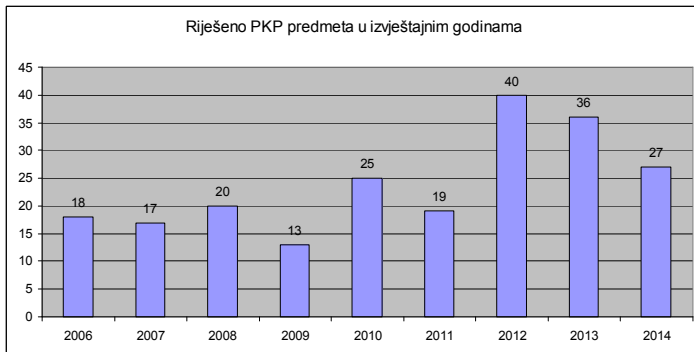
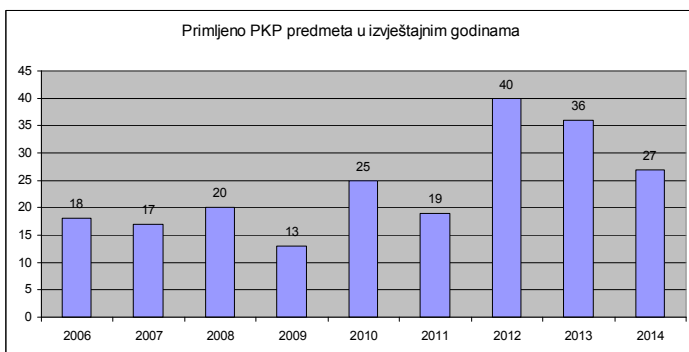
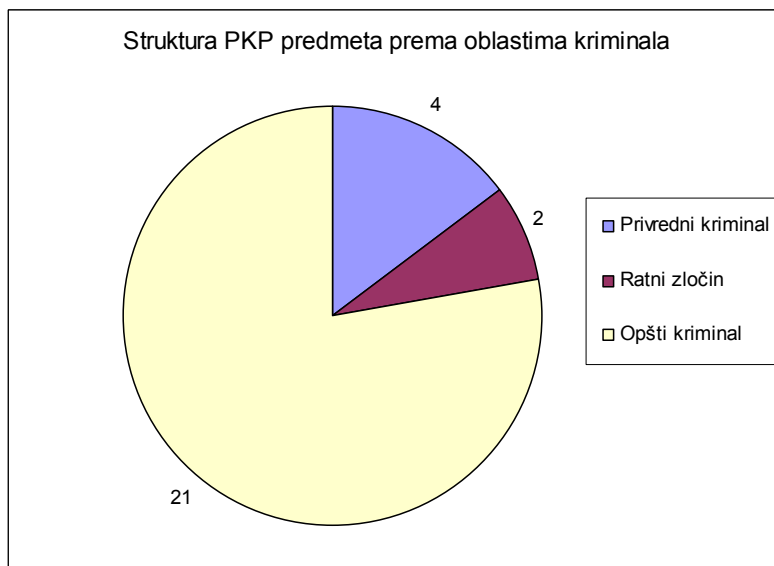
Federalno tužilaštvo FBiH primilo je u 2014. godini i 8 predmeta protiv 8 lica u kojima je podnesena žalba u skladu sa zakonom na presudu Vrhovnog suda FBiH („KTŽ-KŽ“), i to 2 predmeta protiv 2 lica u oblasti privrednog i 6 predmeta protiv 6 lica u oblasti opšteg kriminala, a koji su svi riješeni.

²⁰ Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o krivičnom postupku FBiH, „Službene novine FBiH“, broj: 8/13.

Riješeno je i svih 27 predmeta protiv 27 lica koji se vode po izjavljenom vanrednom pravnom lijeku ponavljanje krivičnog postupka („PKP“), a koji su primljeni i bili u radu tokom 2014. godine. Od navedenih, ukupno je bilo u radu i riješeno 4 predmeta protiv 4 lica u oblasti privrednog kriminala, 2 predmeta protiv 2 lica u oblasti ratnih zločina i 21 predmet protiv 21 lica u oblasti opšteg kriminala. Svi ovi predmeti riješeni su u toku izvještajnog perioda.

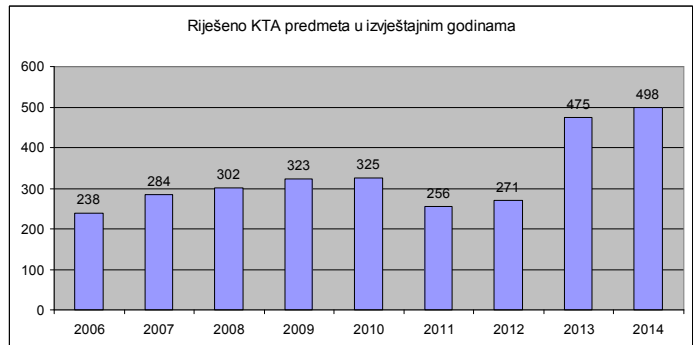
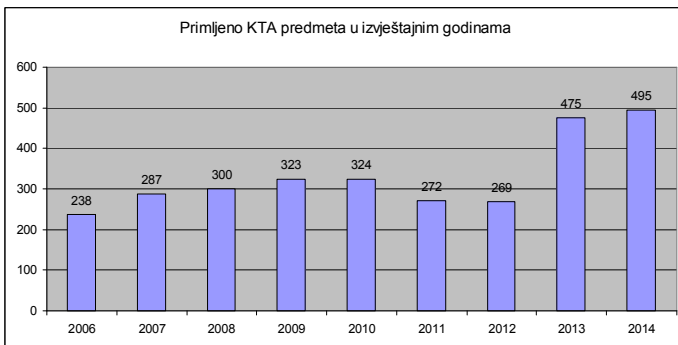
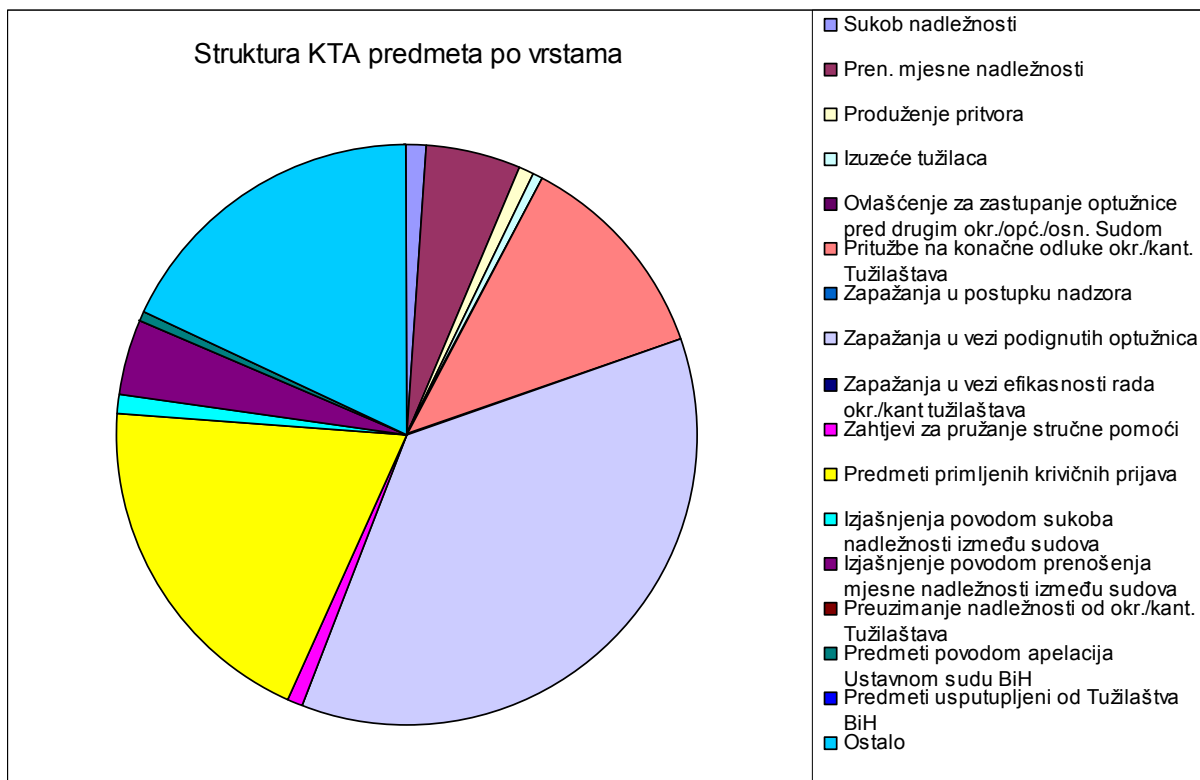
U protekloj godini nije bilo inicijativa za izjavljivanje vanrednog pravnog lijeka zahtjev za zaštitu zakonitosti („KTZZ“). Napominjemo da, iako vanredni pravni lijek zahtjev za zaštitu zakonitosti inicijalno, u vrijeme reforme krivičnog zakonodavstva u BiH 2003. godine, nije bio predviđen niti u jednom od zakona o krivičnom postupku u BiH. Isti je naknadnim izmjenama i dopunama ponovno uveden u Zakon o krivičnom postupku Republike Srpske, dok su prijedlozi za istovjetne, po našem mišljenju potrebne i pohvalne intervencije u Zakonu o krivičnom postupku FBiH, ostale bez uspjeha. Stoga je u ovom smislu evidentna neusklađenost entitetskih zakona, što za posljedicu ima i nejednakost građana BiH pred zakonom, te je neophodno što hitnije pristupiti njihovoj harmonizaciji. Kako je predstavnik Federalnog tužilaštva FBiH član Radne grupe za izmjene i dopune Zakona o krivičnom postupku FBiH (po rješenju federalnog ministra pravde), Federalno tužilaštvo FBiH će nastaviti insistirati da se u navedeni Zakon ponovo uvede ovaj vanredni pravni lijek.

Predmeti ovog Tužilaštva, označeni pod oznakom „KTA“, koji se odnose na druge vrste krivičnih predmeta, obuhvataju:

- Rješavanje sukoba nadležnosti između kantonalnih tužilaštava (član 51 ZKP FBiH);
- Prenosnje mjesne nadležnosti sa jednog na drugo kantonalno tužilaštvo (član 35 ZKP FBiH);
- Produženje pritvora (član 149 ZKP FBiH);
- Izuzeće tužilaca od postupanja u konkretnim krivičnim predmetima (član 44 ZKP FBiH);
- Davanje ovlaštenja kantonalnom tužiocu za zastupanje optužnice pred nadležnim sudom na području drugog kantonalnog tužilaštva (u slučaju kada Vrhovni sud FBiH prenese mjesnu nadležnost suda na drugi nadležan sud na području drugog kantona – član 20 stav 2 Zakona o Federalnom tužilaštvu FBiH);
- Pritužbe na konačne odluke kantonalnih tužilaštava u pojedinačnim predmetima (neprovođenje istrage, obustava istrage – član 20 stav 1 Zakona o Federalnom tužilaštvu FBiH);
- Zapažanja u postupku nadzora nad radom kantonalnih tužilaštava u pojedinačnim predmetima (član 9 i 20 stav 1 Zakona o Federalnom tužilaštvu FBiH);
- Zapažanja povodom podignutih optužnica kantonalnih tužilaštava u pojedinačnim predmetima koje se dostavljaju na uvid (član 9 Zakona o Federalnom tužilaštvu FBiH);
- Zapažanja u vezi efikasnosti rješavanja prijava, odnosno efikasnosti vođenja i trajanja istraga (član 20 stav 1 Zakona o Federalnom tužilaštvu FBiH);
- Zahtjevi kantonalnih tužilaštava za pružanje stručne pomoći (član 9 Zakona o Federalnom tužilaštvu FBiH);
- Krivične prijave fizičkih i pravnih osoba (član 48 u vezi s članom 24 ZKP FBiH);
- Izjašnjenja o sukobu nadležnosti između sudova (član 38 ZKP FBiH);

- Izjašnjenja povodom prenošenja mjesne nadležnosti između sudova Član 34 i 35 ZKP FBiH);
- Preuzimanje nadležnosti od kantonalnog tužilaštva (član 20 stav 2-1 Zakona o Federalnom tužilaštvu FBiH);
- Izjašnjenja povodom apelacija podnesenih Ustavnom sudu BiH;
- Predmeti ustupljeni od Tužilaštva BiH;
- Ostale predmete koji se odnose na problematiku krivično-pravne oblasti iz nadležnosti kantonalnih tužilaštava i/ili Federalnog tužilaštva FBiH.

Od ukupnog broja od 508 „KTA“ predmeta u radu u toku 2014. godine, riješeno je njih 498, dok je preostalih 10 „KTA“ predmeta, zaprimljenih pred kraj godine, ostalo u radu.

Predmeta po vanrednom pravnom lijeku, zahtjev za sudsku zaštitu u prekršajnoj oblasti (oznaka: „UT“), nije bilo u toku 2014. godine. Valja napomenuti da novi Zakon o prekršajima FBiH²¹ ne poznaje ovaj pravni lijek, što znači da je njegovim stupanjem na snagu²² prestala ova nadležnost Federalnog tužilaštva FBiH.

2.2 Ostvarivanje funkcije nadzora nad radom kantonalnih tužilaštava u FBiH

Ostvarivanje funkcije nadzora nad radom kantonalnih tužilaštava u FBiH, koja se implementira kroz ovlaštenja glavnog federalnog tužioca, njegovih zamjenika i federalnih tužilaca, je jedna od osnovnih funkcija Federalnog tužilaštva FBiH.²³

Nadzor nad radom kantonalnih tužilaštava u praksi Federalnog tužilaštva FBiH odvija se:

- U drugostepenim krivičnim predmetima („KTŽ“) kontrolom kvaliteta izjavljenih žalbi na prvostepene presude kantonalnih sudova, a koje se žalbe rješavaju u drugostepenom krivičnom postupku pred Vrhovnim sudom FBiH. Postupajući federalni tužioci u tim predmetima bilježe svoja zapažanja, naročito u pogledu kvaliteta izjavljenih žalbi, ta se zapažanja analiziraju i na pogodan način čine dostupnim kantonalnim tužilaštvima.²⁴ Ova vrsta nadzora predstavlja kontinuiran način nadzora koji se obavljao i tokom 2014. godine, tako da će se u narednom periodu ponovo analizirati i aktuelizirati pitanje unaprijeđenja kvaliteta izjavljenih žalbi;
- U skladu sa instrukcijom glavnog federalnog tužioca, kantonalna tužilaštva su obavezna da Federalnom tužilaštvu FBiH dostavljaju primjerke podignutih optužnica za krivična djela iz prvostepene nadležnosti kantonalnih sudova u Federaciji BiH, tj. podignutih optužnica protiv lica koja su izvršila krivična djela za koja se može izreći kazna zatvora od 10 ili više godina ili kazna dugotrajnog zatvora. Federalni tužioci koji su zaduženi za praćenje rada pojedinih kantonalnih tužilaštava pregledaju te optužnice u pogledu pravilnosti i potpunosti činjeničnih opisa izvršenja krivičnih djela i pravilnosti pravnih kvalifikacija krivičnih djela, evidentiraju svoje primjedbe i sugestije, te ih pravovremeno dostavljaju kantonalnim tužilaštvima kako bi ova tužilaštva mogla tokom glavnog pretresa izmjenama optužnica otkloniti ukazane nedostatke. U toku 2014. godine, ovom vrstom nadzora pregledane su 162 optužnice zbog krivičnih djela iz prvostepene krivične nadležnosti kantonalnih sudova i data su pismena mišljenja o

²¹ Zakon o prekršajima FBiH, „Službene novine FBiH“ broj: 31/06.

²² 29.06.2006. godine.

²³ Član 9 Zakona o Federalnom tužilaštvu FBiH.

²⁴ Tako su u proteklom periodu ta zapažanja bila iskorištena u 2010. godini za izradu Analize žalbi kantonalnih tužilaštava uložениh na prvostepene presude kantonalnih sudova u FBiH (u periodu 2008. i 2009. godine), koja je bila dostavljena svim kantonalnim tužilaštvima, a osim toga je bila i jedna od razmatranih tema na III Stručnom savjetovanju tužilaca u BiH, održanom 2010. godine u organizaciji Udruženja tužilaca FBiH.

zapažanjima koja su dostavljena kantonalnim tužiocima u nadležnim kantonalnim tužilaštvima. Primjećuje se porast broja pregledanih optužnica, odnosno broj podignutih optužnica od strane kantonalnih tužilaštava za krivična djela iz prvostepene nadležnosti kantonalnih sudova u Federaciji BiH u toku 2014. godine za 34 optužnice ili za 26,56% u odnosu na 2013. godinu u kojoj je taj broj iznosio 128.

Analizom pregledanih optužnica utvrđeno je da se, kao i prethodnih godina, u 2014. godini najveći broj optužnica kantonalnih tužilaštava iz prvostepene nadležnosti kantonalnih sudova odnosio na krivična djela razbojništva iz člana 289 KZ FBiH, ubistva iz člana 166 KZ FBiH, ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz člana 142 preuzetog KZ SFRJ, teška krivična djela protiv sigurnosti javnog prometa iz člana 336 KZ FBiH, silovanja iz člana 203 KZ FBiH, zloupotrebe položaja ili ovlasti iz člana 383 KZ FBiH, neovlaštene proizvodnje i stavljanja u promet opojnih droga iz člana 238 KZ FBiH, nedozvoljeno držanje oružja i eksplozivnih materija iz člana 371 KZ FBiH, pronevjere u službi iz člana 384 KZ FBiH i teške tjelesne ozljede iz člana 172 KZ FBiH.

Analizom sadržaja datih mišljenja na pregledane optužnice, uočeno je da su se najčešće primjedbe federalnih tužilaca FT FBiH odnosile na: nepotpun i nejasan činjenični opis krivičnog djela iz optužnice; uvod optužnice koji ne sadrži bitne elemente i ne pozivanje na relevantne odredbe Zakona o krivičnom postupku FBiH (npr. pozivanje na odredbu člana 45 stav 2 tačka h) - optužnica sa prijedlogom za izdavanje kaznenog naloga, umjesto na tačku i), a što je u skladu sa izmjenama ZKP-a FBiH – „Službene novine FBiH“ broj: 9/09; nepotpuni lični podaci); pravnu ocjenu djela, odnosno pravnu kvalifikaciju djela (zakonski naziv krivičnog djela s navođenjem odredbi krivičnog zakona – član 242 stav 1 tačka d) ZKP FBiH), koja vrlo često nije ispravna i u skladu sa stanjem stvari opisanih u činjeničnom opisu konkretnog krivičnog djela; propuštanje stavljanja prijedloga za izricanje mjera bezbjednosti, oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom i dr.; formalno-pravnu urednost, jer pojedini dijelovi optužnica nisu navedeni onim redom kako to proizilazi iz odredbe člana 242 ZKP FBiH; greške prilikom predlaganja dokaza koje treba izvesti na glavnom pretresu (npr. predlaganje da se pročitaju zapisnici o saslušanju svjedoka koji su predloženi da se pozovu i saslušaju na glavnom pretresu, predlažu se službene policijske zabilješke, iako iste ne predstavljaju dokaz u krivičnom postupku itd.); propuštanje pozivanja na blanketne propise; propuštanje ulaganja troškovnika o ukupnim troškovima koja su kantonalna tužilaštva imala u fazi istrage, a shodno odredbi člana 199 stav 4 ZKP-a FBiH.

Važnost pitanja kvaliteta optužnica sigurno zaslužuje izradu posebne analitičke informacije koja bi obuhvatala sva dosadašnja zapažanja i koja bi bila dostavljena svim kantonalnim tužilaštvima i svim tužiocima, ali također temom i narednog stručnog savjetovanja tužilaca u BiH.

- U postupku rješavanja pritužbi podnosioca prijave i/ili oštećenog na konačnu odluku Ureda glavnog kantonalnog tužioca o neprovođenju istrage (član 231 stav 3 i 4 ZKP FBiH), odnosno u postupku rješavanja pritužbi oštećenog na konačnu odluku glavnog kantonalnog tužioca o obustavi istrage (član 239 stav 2 ZKP

FBiH), federalni tužioci, u cilju ispitivanja osnovanosti pritužbe, pribavljaju krivični predmet kantonalnog tužioca i tom prilikom vrše nadzor da li je u konkretnom slučaju pravilno primjenjen Krivični zakon FBiH (član 20 Zakona o Federalnom tužilaštvu FBiH). O ishodu rješavanja pritužbe obavještava se podnosilac pritužbe i kantonalno tužilaštvo. Ova vrsta nadzora predstavlja najčešći način vršenja nadzora nad radom kantonalnih tužilaštava, a ovaj nadzor odnosi se takođe i na pritužbe zbog neefikasnog postupanja kantonalnih tužilaštava u krivičnim predmetima, kada se kantonalnim tužilaštvima daju konkretne upute u pogledu prioritarnog i efikasnog rješavanja tih predmeta. Treba napomenuti da ova vrsta nadzora zaslužuje posebnu pažnju kako zbog prakse Ustavnog suda BiH u pogledu pravilne primjene člana 6 Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda i konkretnih odluka u kojima je predmet ocjene tog Suda bilo i pitanje rješavanja predmeta od strane tužilaštava u razumnom roku, tako i zbog obaveze realizacije Planova rješavanja starih predmeta, te sprečavanja nastupanja zastarjelosti krivičnog gonjenja u tim predmetima. Iz tih razloga, kao i zbog ostvarivanja i zaštite prava oštećenih, te neophodnosti ujednačavanja prakse postupanja kantonalnih tužilaštava, glavni federalni tužilac je u prethodnim godinama donio više odgovarajućih opštih obaveznih uputstava, čija se implementacija redovno prati;

- Redovan i značajan način vršenja nadzora rada kantonalnih tužilaštava obavlja se kroz neposredne dvodnevne ili trodnevne posjete federalnih tužilaca kantonalnim tužilaštvima, kojom prilikom se kontroliše rad tih kantonalnih tužilaštava u skladu sa Uputstvom o postupku nadzora rada kantonalnih tužilaštava u FBiH koje donosi glavni federalni tužilac, a koje se prethodno razmatra i usvaja i na Kolegiju Federalnog tužilaštva FBiH. Ovaj vid nadzora obavlja se već duži niz godina. Nakon završetka posjeta i pregleda rada, federalni tužioci sačinjavaju pojedinačne izvještaje za svako kantonalno tužilaštvo sa opisom zatečenog stanja i prijedlogom mjera odnosno preporuka za otklanjanje uočenih nepravilnosti. Prilikom svakog narednog pregleda, obavezno se pažnja poklanja i provedbi prethodno datih preporuka.

U 2014. godini nadzor nad radom kantonalnih tužilaštava bio je fokusiran na „KT“ predmete u kojima je nastupila apsolutna ili relativna zastarjelost krivičnog gonjenja u 2013. godini. Nadzor je obavljen u osam kantonalnih tužilaštava (KT Bihać, KT Tuzla, KT Zenica, KT Travnik, KT Mostar, KT Orašje, KT Široki Brijeg i KT Sarajevo), u kojima je evidentirano postojanje tih predmeta. O izvršenim pregledima rada kantonalnih tužilaštava sačinjeni su izvještaji u skladu sa Uputstvom glavnog federalnog tužioca broj: A-494/14 od 21.07.2014. godine, te date konkretne preporuke povodom uočenih nepravilnosti u radu.

Ukazuje se nužnim u narednom periodu unaprijediti rad i aktivnosti Proširenog kolegija Federalnog tužilaštva FBiH, na način da se na ovom kolegiju razmatraju ključna pitanja za rad i efikasnost rada kantonalnih tužilaštava, a naročito pitanja koja se tiču kvaliteta rada tužilaca u kantonalnim tužilaštvima, u kom smislu je neophodno donijeti Poslovnik o radu ovog kolegija.

- Od dana 23.12.2013. godine, kao dana potpisivanja Memoranduma o razumijevanju o pružanju budžetske podrške tužilaštvima (u daljem tekstu: MoR), zaključenog s Nadzornim tijelom za praćenje provođenja Državne strategije za rad na predmetima ratnih zločina, Federalno tužilaštvo je poduzelo mnoštvo aktivnosti radi ispunjenja obaveza predviđenih potpisanim Memorandumom. Naime, kako je Federalno tužilaštvo, u skladu sa članom 6 MoR-a, dužno vršiti nadzor i kontrolu nad radom kantonalnih tužilaštava, kreirane su evidencije za kvartalno i šestomjesečno izvještavanje o radu. U tom pogledu, Federalno tužilaštvo je u toku 2014. godine sačinilo 4 zbirna kvartalna izvještaja i jedan šestomjesečni izvještaj koji je ujedno pokazatelj toga da li je ostvaren cilj predviđen MoR-om, a to je, da se do dana 30.06.2014. godine riješi 5 % predmeta ratnih zločina evidentiranih u kantonalnim tužilaštvima na dan 05.07.2013. godine. Naime, putem navedenog šestomjesečnog izvještaja, kao i tabelarnih evidencija koje je ustrojilo Federalno tužilaštvo i distribuiralo kantonalnim tužilaštvima kako bi se pratio rad na svakom pojedinačnom predmetu, utvrđeno je da je od 298 predmeta evidentiranih na dan 05.07.2013. godine, do dana 30.06.2014. godine riješeno 67 predmeta, te da je svako pojedino kantonalno tužilaštvo uspjelo da realizuje obavezu predviđenu MoR-om i riješi 5 % predmeta ratnih zločina od ukupnog broja predmeta ratnih zločina u tim tužilaštvima. Federalno tužilaštvo je, vršenjem redovnog nadzora i kontrole nad radom kantonalnih tužilaštava, u toku 2014. godine, i to, u periodu od 30.06.2014. do 11.07.2014. godine, te periodu od 22.10.2014. do 28.11.2014. godine, posjetilo sva kantonalna tužilaštva i izvršilo neposredni uvid u stanje predmeta ratnih zločina, te pružilo stručnu pomoć povodom dilema koje su se javile prilikom rada na konkretnim predmetima ratnih zločina.
- Počev od 2003. godine glavni federalni tužilac je u saradnji sa Kolegijom Federalnog tužilaštva FBiH dao više mišljenja i odgovora na postavljena pitanja kantonalnih tužilaštava koja su se odnosila na primjenu Krivičnog zakona FBiH i Zakona o krivičnom postupku FBiH, kao i obaveznih uputstava opšteg i pojedinačnog karaktera.²⁵ Prilikom pregleda rada kantonalnih tužilaštava i

²⁵ U dosadašnjoj praksi rada dato je više opštih obaveznih i pojedinačnih uputstava u konkretnim krivičnim predmetima u kantonalnim tužilaštvima, npr: Pojedinačno obavezno uputstvo broj: A-183/2003 od 09.04.2003. godine, Pojedinačno obavezno uputstvo broj: A-184/2003 od 10.04.2003. godine, Mišljenje broj: A-463/2003 od 15.08.2003. godine i A-442/2003 od 18.09.2003. godine, Obavezno uputstvo broj: A-90/2003 od 11.02.2004. godine, Obavezno uputstvo broj: A-90/2005 od 25.02.2005. godine, Obavezno uputstvo broj: A-509/2004 od 18.08.2006. godine, Obavezno uputstvo broj: A-234/2007 od 22.06.2007. godine, Obavezno uputstvo broj: A-396/2007 od 05.11.2007. godine, Instrukcija broj: A-355/2008 od 18.09.2008. godine, Pravila o postupanju u postupku pregovaranja o krivnji i zaključenju sporazuma o krivnji broj: A-503/2008 od 16.12.2008. godine, koja su donijeli glavni federalni tužilac i glavni kantonalni tužioci na sjednici Proširenog kolegija Federalnog tužilaštva FBiH od 16.12.2008. godine, Obavezno uputstvo broj: A-445/2009 od 30.09.2009. godine kojim se stavlja na snagu i u primjenu Uputstvo o postupanju i saradnji OSL i tužioca u provođenju radnji dokazivanja u toku istrage, Zajednički stav Proširenog kolegija Federalnog tužilaštva FBiH o načinu obavljanja konsultacija broj: A-46/2010 od 16.03.2010. godine, Obavezno uputstvo broj: A-226/2011 od 23.05.2011. godine, Obavezno uputstvo broj: A-88/2013 od 08.02.2013. godine, Obavezno uputstvo broj: A-683/2013 od 25.10.2013. godine kojim se stavlja na snagu i u primjenu Uputstvo o postupanju i saradnji OSL i tužioca u provođenju radnji dokazivanja u toku istrage (ovim uputstvom stavljeno je van snage Obavezno

pregleda pojedinačnih krivičnih predmeta, nadzor se usmjerava i na provođenje datih obaveznih uputstava. Svrha ovih aktivnosti bila je usmjerena na rješavanje dilema u primjeni materijalnog ili procesnog zakona, ujednačavanje prakse postupanja kantonalnih tužilaštava, poboljšanje efikasnosti rada kantonalnih tužilaštava, te sprečavanje nastupanja zastarjelosti krivičnog gonjenja. Međutim, stečena iskustva u ovoj vrsti nadzora ukazuju da kantonalna tužilaštva, kako zbog objektivnih, tako i zbog subjektivnih okolnosti, ne posvećuju dovoljno pažnje provođenju obaveznih opštih ili pojedinačnih obaveznih uputstava, zbog čega će i u narednom periodu ovoj vrsti nadzora biti posvećena posebna pažnja.

2.3 Ostale aktivnosti u krivičnoj oblasti

Federalni tužioci su članovi radnih i ekspertnih grupa koje prate implementaciju postojećih propisa iz oblasti krivičnog zakonodavstva (npr. Udarne grupa za borbu protiv trgovine ljudima i ilegalne imigracije, Udarne grupa za borbu protiv terorizma i jačanje sposobnosti za borbu protiv terorizma, Udarne grupa za borbu protiv organizovanog kriminala, Transnacionalni referalni mehanizmi za zaštitu žrtava trgovine ljudima u prekograničnoj saradnji, Radna grupa za formiranje regionalnih zajedničkih timova za krivično gonjenje krivičnih djela trgovine ljudima, itd.) u cilju unaprijeđenja praksi pravosudnih organa, te izrade prijedloga za poboljšanje i usklađivanje domaćih zakona sa međunarodnim konvencijama iz relevantnih oblasti i njima garantovanim standardima ljudskih prava i sloboda.

Tokom 2013. i 2014. godine Federalno tužilaštvo FBiH je kontinuirano provodilo aktivnosti u procesu donošenja „seta antikorupcionih zakona u FBiH“. U tom pravcu data su mišljenja, primjedbe i prijedloge u odnosu na nacрте i prijedloge Zakona o suzbijanju korupcije i organizovanog kriminala u FBiH, Zakona o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom FBiH, te Zakona o zaštiti prijavitelja korupcije,²⁶ te je uzeto aktivno učešće u konsultacijama predstavnika pravosudnih institucija (Vrhovni sud FBiH i Federalno tužilaštvo FBiH, u koordinaciji VSTV BiH) i Vlade FBiH koje su inicirane od strane Delegacije Evropske unije u BiH, u cilju iznalaženja mogućih kompromisa i unaprijeđenja konačnog teksta prijedloga Zakona o suzbijanju korupcije i organizovanog kriminala u FBiH i Zakona o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom FBiH. Parlament FBiH je sredinom 2014. godine usvojio dva navedena zakona, čija primjena bi trebala početi u februaru, odnosno martu 2015. godine. Federalno tužilaštvo FBiH je, s tim u vezi, u drugoj polovini 2014. godine preduzelo i niz aktivnosti na realizaciji obaveza koje su mu tim zakonima stavljenе u zadatak, prvenstveno onih vezanih za uspostavu Posebnog odjela Federalnog tužilaštva FBiH za

uputstvo broj: A-445/2009 od 30.09.2009. godine), Obavezno uputstvo broj: A-632/2013 od 29.10.2013. godine o postupku rješavanja pritužbi na naredbe o neprovođenju istrage, naredbe o obustavi istrage, kao i pritužbi zbog neefikasnog rada tužilaca u krivičnim predmetima i dr.

²⁶ Sva pomenuta mišljenja, primjedbe i prijedlozi su dostupni na web stranici Federalnog tužilaštva FBiH: <http://ft-fbih.pravosudje.ba/> .

suzbijanje korupcije i organizovanog kriminala, a sve u cilju priprema za nesmetanu, blagovremenu i efikasnu implementaciju tih zakona. Međutim, kako je izostala adekvatna i pravovremena implementacija obaveza na strani izvršne i zakonodavne vlasti u smislu stvaranja neophodnih prostornih i finansijskih pretpostavki, i na taj način ozbiljno dovedena u pitanje implementacija navedenih zakona u predviđenim rokovima Federalno tužilaštvo FBiH, u saradnji i koordinaciji sa Vrhovnim sudom FBiH i VSTV BiH, svoje aktivnosti usmjerilo je na aktuelizaciju i prioritizaciju tih problema u cilju preveniranja eventualnih negativnih posljedica na efikasnost procesuiranja krivičnih djela korupcije i organizovanog kriminala u FBiH. Angažman na ovim aktivnostima biće nastavljen i u narednom periodu, sve do faktičke uspostave i otpočinjanja rada posebnih odjela Federalnog tužilaštva FBiH i Vrhovnog suda FBiH.

Tužioci Federalnog tužilaštva FBiH aktivni su učesnici i u izradi različitih drugih zakona, podzakonskih akata, strategija i akcionih planova iz krivično-pravne oblasti (npr. Izmjene i dopune Zakona o krivičnom postupku FBiH, Pravilnik o čuvanju i uništavanju opojnih droga, Uredba o primjeni odgojnih preporuka, pravni akti vezani za unaprijeđenje sistema probacije uvođenjem elektronskih narukvica za praćenje osuđenika, Državna strategija za rad na predmetima ratnih zločina, Strategija protiv maloljetničkog prestupništva u BiH, Strategija za borbu protiv nasilja nad djecom, Strategija za borbu protiv dječije pornografije, Akcioni plan za borbu protiv terorizma itd.).

U 2014. godini nastavljene aktivnosti u saradnji sa Centrom za edukaciju sudija i tužilaca u FBiH na utvrđivanju konačnog programa specijalističke obuke tužilaca i sudija za rad na predmetima maloljetničkog prestupništva, a radi priprema za efikasnu implementaciju novog Zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku.²⁷ čija primjena treba početi u februaru 2015. godine. VSTV BiH je na sjednici održanoj krajem maja 2014. godine usvojilo pomenuti program specijalističke obuke. Tri tužiteljice Federalnog tužilaštva FBiH prošle su i vezani program edukacije edukatora iz oblasti maloljetničkog prestupništva i krivičnih djela počinjenih na štetu djece i maloljetnika, te su od samog početka, kao edukatorice, sudjelovale u realizaciji predmetnih specijalističkih obuka za sudije i tužioce. Osim toga, jedna federalna tužiteljica je, kao jedan od autora, aktivno učestvovala u izradi Priručnika za obuku sudija i tužilaca o odredbama Zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku u FBiH.

Kao i u prethodnim, i u 2014. godini, pored pohađanja obaveznih zakonom propisanih seminara, federalni učesnici aktivno su se uključili i u ostale procese edukacije tužilaca, sudija i agencija za sprovedbu zakona, a bili su sami angažovani i kao edukatori, predavači i moderatori na obukama iz krivične oblasti, te su prenosili svoja znanja i iskustva sudionicima seminara. Svi federalni tužioci, zamjenici glavnog federalnog tužioca i glavni federalni tužilac ostvarili su potreban broj dana obaveznog stručnog usavršavanja.

²⁷ Zakon o zaštiti i postupanju s djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku, „Službene novine FBiH“ broj: 7/14 od 21.01.2014. godine.

2.4 Upravna, građanska i administrativna oblast

Zakon o Federalnom tužilaštvu FBiH davao je po stupanju na snagu mogućnost glavnom federalnom tužiocu da upotrijebi pravno sredstvo protiv izvršne sudske odluke ili odluke donesene u upravnom ili drugom postupku kada zaključi da zbog kršenja federalnog zakona ili međunarodnog ugovora za to postoje osnovani razlozi. U tom slučaju, glavni federalni tužilac mogao je zahtijevati da se odloži, odnosno prekine izvršenje takve odluke, ako bi njenim izvršenjem mogle nastupiti neotklonjive štetne posljedice.²⁸ Međutim, navedena odredba Zakona derogirana je donošenjem Zakona o izvršnom postupku FBiH²⁹ koji je stupio na snagu 16.09.2003. godine, a koji propisuje da se u izvršnom postupku ne primjenjuju odredbe drugih zakona koje se odnose na zahtjev za odlaganje i prekid izvršenja,³⁰ čime je prestalo i pomenuto ovlaštenje glavnog federalnog tužioca.

U građanskoj oblasti, shodno ranije važećem Zakonu o parničnom postupku,³¹ nadležni tužilac je imao ovlaštenje da, u zakonom određenim slučajevima, koristi vanredni pravni lijek - zahtjev za zaštitu zakonitosti protiv pravosnažnih sudskih odluka donesenih u parničnom postupku.³² No, i ovo ovlaštenje je prestalo 05.11.2003. godine kada je stupio na snagu novi, odnosno sada važeći Zakon o parničnom postupku,³³ koji u strukturi pravnih lijekova više ne predviđa zahtjev za zaštitu zakonitosti.

Stoga je u 2014. godini, po vanrednom pravnom lijeku zahtjev za zaštitu zakonitosti u građanskoj oblasti („GT“) ukupno bio u radu 1 predmet i isti je riješen.

U upravnoj oblasti, prema Zakonu o upravnom postupku³⁴ također su predviđena određena ovlaštenja nadležnog tužioca u postupku po pravnim lijekovima. Tako, između ostalih, tužilac može izjaviti žalbu protiv rješenja kojim je povrijeđen zakon u korist pojedinaca ili pravnog lica, a na štetu javnog interesa.³⁵ Federalni tužilac je također ovlašten pod zakonom predviđenim uslovima izjaviti vanredne pravne lijekove protiv konačnog, odnosno onog upravnog akta protiv kojeg nije dopuštena žalba, a koji je donio federalni organ uprave - obnovu postupka,³⁶ zahtjev za zaštitu zakonitosti,³⁷ poništavanje i ukidanje rješenja po pravu nadzora³⁸ i vanredno ukidanje rješenja.³⁹

²⁸ Član 18 Zakona o Federalnom tužilaštvu FBiH.

²⁹ Zakon o izvršnom postupku, „Službene novine FBiH“ broj: 32/03, 52/03, 33/06, 39/06, 39/09 i 35/12.

³⁰ Član 228 Zakona o izvršnom postupku.

³¹ Zakon o parničnom postupku, „Službene novine FBiH“ broj: 42/98 i 3/99.

³² Član 383-390 ranijeg Zakona o parničnom postupku.

³³ Zakon o parničnom postupku, „Službene novine FBiH“ broj: 53/03.

³⁴ Zakon o upravnom postupku, „Službene novine FBiH“ broj: 2/98 i 48/99.

³⁵ Član 221 Zakona o upravnom postupku.

³⁶ Član 247 Zakona o upravnom postupku.

³⁷ Član 259 Zakona o upravnom postupku.

³⁸ Član 261 Zakona o upravnom postupku.

³⁹ Član 265 Zakona o upravnom postupku.

U radu Federalnog tužilaštva FBiH u 2014. godini bila su samo 3 predmeta po izjavljenim pravnim lijekovima u upravnoj oblasti („UT“) i sva tri su riješena. Razlog ovako malog broja ovih predmeta jeste nedostatak inicijative zainteresovanih stranaka.

U radu Federalnog tužilaštva FBiH redovno se nalazi i značajan broj administrativnih predmeta, koji se tiču različitih aktivnosti koje Tužilaštvo preduzima u okviru svojih nadležnosti. Ovi predmeti, između ostalog, obuhvataju i rad na izradama različitih strategija, izvještavanje o implementaciji strategija i/ili akcionih planova iz djelokruga Tužilaštva, pružanje informacija i aktivnosti u saradnji sa određenim državnim i međunarodnim institucijama i organizacijama civilnog društva, prikupljanje relevantnih podataka i obavještenja od kantonalnih tužilaštava u FBiH važnih za efikasnu organizaciju rada i realizaciju usvojenih politika, itd.

Federalno tužilaštvo FBiH je u 2014. godini imalo u radu ukupno 773 administrativna predmeta („A“), koji su do kraja godine svi riješeni.

Pored navedenih, u Tužilaštvu se nalaze i predmeti sa oznakom tajnosti. Stepem povjerljivosti materijala, u skladu sa Zakonom o zaštiti tajnih podataka,⁴⁰ određuje se u momentu izrade, odnosno primitka materijala, a određuje ga pošiljalac materijala ili glavni federalni tužilac. Materijal tužilaštva koji je službena tajna označava se sa oznakom „povjerljivo“ ili „interno“, a odnosi se na predmete različite prirode, mada se najčešće radi o određenim „osjetljivim“ istragama, odnosno aktivnostima u okviru takvih istraga. Ovakav materijal – predmeti, čuvaju se zaključani u metalnoj kasi, odvojeno od drugih spisa. Oznakom „interno“ označavaju se akti u vezi sa poslovima uprave Tužilaštva.

Tokom 2014. godine, u Federalnom tužilaštvu FBiH predmeta sa oznakom tajnosti „povjerljivo“ bilo je ukupno 6 i svi su riješeni, dok nije bilo predmeta sa oznakom tajnosti „interno“.

3 OBAVJEŠTAVANJE JAVNOSTI O RADU TUŽILAŠTVA

Federalno tužilaštvo FBiH, odnosno glavni federalni tužilac izvještava redovno o svom radu i o radu kantonalnih tužilaštava u FBiH Visoko sudsko i tužilačko vijeće BiH koje svake godine Parlamentu FBiH podnosi detaljan izvještaj o radu i stanju u tužilaštvima i sudovima u FBiH, a takođe i javnost putem web stranice ovog Tužilaštva.

Federalno tužilaštvo FBiH i dalje kontinuirano obavještava javnost (medije i druge grupe javnosti zainteresovane za rad Tužilaštva) o stanju kriminaliteta i drugim pojavama koje zapazi u radu kada se za tim ukaže potreba, kao i o predmetima u kojima postupa ako to ne šteti interesima postupka i kada za to postoji interesovanje javnosti. Komuniciranje sa zainteresovanim stranama je izuzetno važan proces u

⁴⁰ Zakon o zaštiti tajnih podataka, „Službeni glasnik BiH“ broj: 54/05 i 12/09.

poboljšanju razumijevanja rada i djelovanja institucije Tužilaštva, kao i transparentnosti u radu. Jačanjem povjerenja javnosti u rad Tužilaštva gradi se pozitivan imidž institucije i doprinosi jačanju povjerenja javnosti u pravosudni sistem.

U 2014. godini, Federalno tužilaštvo FBiH je posebno informisalo Vladu FBiH o svom radu, uz dostavljanje Informacija o primjeni Krivičnog zakona FBiH i stanju kriminaliteta u FBiH.

Osobe zadužene za odnose s javnošću u Federalnom tužilaštvu FBiH su glavni federalni tužilac, sekretar i službenik za odnose s javnošću. U skladu sa Zakonom o Federalnom tužilaštvu FBiH, glavni federalni tužilac je glavni glasnogovornik u ime Tužilaštva, glavni strateg i vrhovni autoritet za sva pitanja vezana za odnose s javnošću i informisanje od strane Tužilaštva. Drugim riječima, sve što ide prema medijima, strankama i široj javnosti u ime Tužilaštva mora biti odobreno od strane glavnog federalnog tužioca. Glavni federalni tužilac, njegov zamjenik ili druga osoba koju ovlasti glavni federalni tužilac može davati obavještenja javnosti o pojedinim pitanjima iz nadležnosti Tužilaštva putem usmenih ili pismenih saopštenja, izjava ili putem javnih glasila ili na drugi pogodan način. Sekretar Tužilaštva pruža smjernice i pomoć službeniku za odnose s javnošću u vezi s tehničkim i logističkim pitanjima koja se mogu javiti u njegovom/njenom poslu. Od 2008. godine, Tužilaštvo ima i uposlenog 1 stručnog savjetnika - službenika za odnose s javnošću, što je obaveza svake javne institucije propisana Zakonom o slobodi pristupa informacijama u FBiH.⁴¹ Službenik za odnose s javnošću je prije svega zadužen za efikasno posredovanje u komunikaciji između Tužilaštva i javnosti, a čime se osigurava adekvatna informisanost javnosti o radu i uslugama Tužilaštva i mogućnost da javnost dobije podatke i/ili dokumentaciju od strane Tužilaštva u skladu sa zakonom. On/ona takođe direktno komunicira sa predstavnicima medija i drugim zainteresovanim licima i preko njega/nje mediji mogu postaviti sva pitanja za koja postoji interesovanje javnosti. Po primljenom zahtjevu za pristup informacijama Federalno tužilaštvo FBiH nastoji da odgovori zainteresovanoj strani u najkraćem mogućem roku u zavisnosti od vrste informacije koja se traži i vremena potrebnog za obradu i dostavljanje tražene informacije. U svrhu što efikasnijeg informisanja javnosti, uz istovremeno poštivanje principa ljudskih prava i interesa postupka, Federalno tužilaštvo FBiH je razvilo i Strategiju za odnose s javnošću i informisanje, Vodič za pristup informacijama i obrasce zahtjeva za intervju ili gostovanje u emisiji.

Radi što bolje komunikacije i pravovremene informisanosti medija i javnosti, Federalno tužilaštvo FBiH u okviru portala www.pravosudje.ba ima i svoju web stranicu <http://ft-fbih.pravosudje.ba/> na kojoj se redovno objavljuju sve važnije informacije o radu, organizaciji i aktivnostima Federalnog tužilaštva FBiH. U prilog navedenom govori i to da je web stranica Federalnog tužilaštva FBiH u 2014. godini od strane VSTV BiH ocijenjena kao stranica sa najviše objavljenih vijesti i posjeta u 2013. godini (uz web stranice još dva tužilaštva), za šta je ovom tužilaštvu uručena i nagrada – digitalni

⁴¹ Zakon o slobodi pristupa informacijama u FBiH, „Službene novine Federacije BiH“ broj: 32/01 i 48/11.

fotografski aparat sa pratećom opremom.⁴² O ažurnosti i selekciji informacija koji se objavljuju na web stranici stara se Uredništvo web stranice, kojeg čine glavni federalni tužilac, službenik za odnose s javnošću i IKT službenik.

U toku 2014. godine, Federalno tužilaštvo FBiH je zaprimilo 230 upita koji se odnose na Zakon o slobodi pristupa informacijama u FBiH. Svi su zahtjevi blagovremeno obrađeni, te su podnosiocima zahtjeva dostavljene tražene informacije. U ovoj godini Federalno tužilaštvo FBiH je redovno podnosilo izvještaje Instituciji Ombudsmana BiH u skladu sa članom 20 stav 3 Zakona o slobodi pristupa informacijama u FBiH.

4 USLOVI SMJEŠTAJA, KADROVSKA, TEHNIČKA I FINANSIJSKA OPREMLJENOST ZA VRŠENJE OSNOVNIH DUŽNOSTI

4.1 Uslovi smještaja

Kada su u pitanju uslovi smještaja, problem i dalje predstavlja disperziranost službenih prostorija Tužilaštva na tri sprata (prizemlje, 2. i 4. sprat), a što značajno utiče na sigurnosne uslove, internu i komunikaciju sa strankama, racionalnost ulaganja sredstava za neophodna kapitalna ulaganja itd. Neophodno je pristupiti izmjeni elektro-instalacija u zgradi u kojoj je smješteno Federalno tužilaštvo FBiH, jer kapacitet postojećih instalacija ne može zadovoljiti normalno korištenje klima uređaja i drugih potrošača električne energije, ne samo Federalnog tužilaštva FBiH, nego i ostalih korisnika koji su smješteni u istoj zgradi. Također, jedno od urgentnih pitanja jeste pitanje sigurnosnih uslova, koje je potrebno što hitnije poboljšati, ali koje je ovisno u osnovi od načina rješavanja uslova smještaja. Najveću smetnju u poboljšanju uslova smještaja predstavljao je nedostatak sredstava za kapitalna ulaganja, s obzirom da bi se dostatnošću ovih sredstava navedeni problemi mogli riješiti u relativno kratkom periodu.

Stupanjem na snagu Zakona o suzbijanju korupcije i organizovanog kriminala u FBiH, problem smještajnih kapaciteta i uslova smještaja ponovo je aktueliziran i dodatno naglašen nedostatnošću prostora za smještaj novih kadrova (tužilaca, stručnih savjetnika i ostalog administrativnog osoblja) koje je potrebno uposliti u Poseban odjel Tužilaštva, kao i potrebom osiguranja dodatnih prostorija u Tužilaštvu za potrebe vršenja poslova iz prvostepene nadležnosti (prostorije za saslušanja, prostorija za čuvanje dokaza, arhiva, i sl.). Vlada FBiH je u kontekstu rješavanja problema smještaja donijela Odluku V. broj: 2005/14 od 13.11.2014. godine, prema kojoj bi se Federalno ministarstvo pravde dana 01.02.2015. godine⁴³ trebalo preseliti u druge prostorije, dok

⁴² Dopis VSTV BiH broj: 13-50-578-1/2014 od 04.02.2014. godine.

⁴³ Ovaj rok je Vlada FBiH Odlukom V broj: 134/2015 od 10.02.2015. godine prolongirala na 01.10.2015. godine.

bi se prostor na trećem spratu u kome se trenutno nalaze dali na korištenje Federalnom tužilaštvu FBiH i Vrhovnom sudu FBiH. To je u startu značilo da potrebne prostorije neće biti raspoložive do početka primjene Zakona o suzbijanju korupcije i organizovanog kriminala u FBiH, s tim da je do dana sačinjavanja ovog izvještaja ostalo neizvjesno kada će zaista doći do realizacije navedene odluke i dodjele dodatnog prostora Tužilaštvu. Također, ostaje otvoreno pitanje adaptacije i uređenja prostora, imajući u vidu da nisu obezbijeđena adekvatna finansijska sredstva za ova kapitalna ulaganja. S tim u vezi, Federalno tužilaštvo je, zajedno sa Vrhovnim sudom FBiH i VSTV FBiH, ostvarilo određene kontakte sa potencijalnim donatorima za navedene svrhe (prvenstveno Delegacijom Evropske Unije u BiH radi eventualnog korištenja IPA fondova i USAID-ovim Projektom podrške pravosuđu u BiH), ali ostaje neizvjesno kada bi i u kojem iznosu ova sredstva mogla biti raspoloživa. Federalno tužilaštvo FBiH će se i dalje, u okviru svojih mogućnosti, maksimalno angažovati u cilju iznalaženja finansijskih sredstava za navedene svrhe.

4.2 Kadrovska osposobljenost

U 2014. godini u Federalnom tužilaštvu FBiH je bilo zaposleno ukupno 28 zaposlenika, i to 12 tužilaca, 4 državna službenika, 10 namještenika, 1 stručni saradnik za ratne zločine po ugovoru na određeno vrijeme (počela sa radom u aprilu 2014. godine, u okviru realizacije IPA 2012/2013) i 1 pripravnik (kojem je radni odnos, odnosno pripravnički staž istekao u martu 2014. godine).

Prema Pravilniku o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Federalnog tužilaštva FBiH koji je do pred kraj izvještajne godine bio na snazi, u okviru Odjeljenja tužilaca nisu bili organizovani posebni odjeli za pojedine vrste kriminala, nego svi tužioci rade na svim vrstama predmeta. U skladu sa obavezama proisteklim iz Zakona o suzbijanju korupcije i organizovanog kriminala u FBiH, Tužilaštvo je u 2014. godini donijelo novi Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji, koji je krajem novembra odobren od strane Visokog sudskog i tužilačkog vijeća BiH, kada je isti i stupio na pravnu snagu.⁴⁴ Ovim pravilnikom utvrđena je, između ostalog, nova unutrašnja organizacija Tužilaštva i tužilačkih odjela, kojih je prema novom pravilniku dva i to: Odjel opšte nadležnosti (Odjel I) i Posebni odjel za suzbijanje korupcije, organiziranog i međukantonalnog kriminala (Odjel II). S tim u vezi, predviđeno je i odgovarajuće proširenje sistematizacije Tužilaštva, te je broj tužilaca, u skladu sa odlukom VSTV BiH,⁴⁵ povećan za dodatnih deset tužilaca (jedan posebni zamjenik glavnog federalnog tužioca i deset federalnih tužilaca) za potrebe ustanovljenja i rada Posebnog odjela. Osim toga, Pravilnikom je, u skladu sa Kriterijima VSTV BiH,⁴⁶ sistematizano 45 uposlenika, i to 22 državna

⁴⁴ Odluka VSTV BiH o odobravanju Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i poslovanju Federalnog tužilaštva FBiH, broj: 06-09-424-21/2014 od 26.11.2014. godine.

⁴⁵ Odluka VSTV BiH o povećanju broja tužilaca u Federalnom tužilaštvu FBiH broj: 04-02-3069/2014 od 24.09.2014. godine.

⁴⁶ Kriteriji VSTV BiH za određivanje potrebnog broja uposlenika u tužilaštvima u BiH broj: 06-09-1784-1/2012 od 08.05.2012. godine

službenika (od čega bi njih 15 trebalo biti raspoređeno na radna mjesta „stručni saradnik-savjetnik“) i 23 namještenika.

Iako smatramo da su kadrovska rješenja u Federalnom tužilaštvu FBiH dobro postavljena, problem u radu, kao u ostalom i u većini drugih tužilaštava u BiH, predstavljala je faktička nerealiziranost Pravilnikom ustanovljene sistematizacije. Pored činjenice da Tužilaštvo ni ranije nije imalo punu popunjenost radnih mjesta što je stvaralo određene probleme u svakodnevnom radu, stupanje na snagu novog Pravilnika otvorilo je još niz novih pitanja i dilema, s obzirom na pretpostavljeni obim poslova i broj predmeta koji će se naći u radu Tužilaštva uspostavljanjem i početkom rada Posebnog odjela, s jedne, i teške ekonomsko-finansijske situacije, te pasivnosti izvršne i zakonodavne vlasti u FBiH, s druge strane. Pitanje popune radnih mjesta u okviru nove sistematizacije već je dovedeno u pitanje, jer je Nacrtom Budžeta za 2015. godinu predviđeno smanjenje od 10% ili za 361.000,00 KM u odnosu na planirana sredstva, što će negativno uticati na zapošljavanje državnih službenika i namještenika, prije svega u Posebnom odjelu Tužilaštva.

Imajući u vidu da su krajem 2013. godine Evropska unija – Delegacija Evropske unije u BiH i Bosna i Hercegovina potpisale Memorandum o razumijevanju o stavljanju na raspolaganje finansijske pomoći u obliku budžetske podrške (IPA 2012/2013), to je došlo i do potpisivanja Memoranduma o razumijevanju između Delegacije Evropske unije u BiH i Nadzornog tijela za praćenje provođenja Državne strategije za rad na predmetima ratnih zločina o realizaciji budžetske podrške u sektoru pravosuđa. Na osnovu ovih dokumenata Nadzorno tijelo za praćenje provođenja Državne strategije za rad na predmetima ratnih zločina je, između ostalih, potpisalo i poseban Memorandum o razumijevanju sa Federalnim tužilaštvom FBiH o pružanju budžetske podrške u cilju zapošljavanja još jednog federalnog tužioca i jednog stručnog saradnika u 2014. godini radi vršenja nadzora nad radom kantonalnih tužilaštava u predmetima ratnih zločina i ostvarenja ciljeva koji se žele postići na smanjenju broja predmeta ratnih zločina u Strategijom utvrđenim rokovima. Ove aktivnosti su u svakom slučaju doprinijele snaženju kadrovske osposobljenosti ovog Tužilaštva u 2014. godini, a što je vidljivo i iz relaizovanih rezultata u rješavanju predmeta ratnih zločina u tužilaštvima u FBiH tokom te godine.

Može se zaključiti da je, u odnosu na nadležnosti Federalnog tužilaštva FBiH koje su još uvijek bile aktuelne u toku 2014. godine, kadrovska osposobljenost bila na relativno zadovoljavajućem nivou, te nešto poboljšana u odnosu na prethodni period, s obzirom na upošljavanje dodatnog federalnog tužioca i stručnog saradnika koji su zaduženi za rad na predmetima ratnih zločina, mada još uvijek nedovoljna za njegov efikasniji rad u smislu što cjelovitijeg i djelotvornijeg obavljanja zakonom propisanih nadležnosti. Međutim, u predstojećem periodu, kadrovska osposobljavanje Tužilaštva će se nužno nametnuti kao jedno od krucijalnih pitanja za dalji uspješan rad i preuzimanje/obavljanje novih zakonom propisanih nadležnosti, a imajući u vidu stupanje na snagu i početak primjene Zakona o suzbijanju korupcije i organizovanog kriminala u FBiH, odnosno intencije da se u okviru Federalnog tužilaštva FBiH obrazuje Poseban odjel koji bi se bavio otkrivanjem i procesuiranjem krivičnih djela i počinitelaca u oblasti

organizovanog kriminala i korupcije, što sve ima za posljedicu povećanje broja tužilaca, istražitelja, stručnih savjetnika, daktilografa i drugih namještenika uz prethodno rješavanje problema prostora i obezbjeđenja neophodnog nivoa budžetskih sredstava, te odgovarajućeg nivoa materijalno-tehničke opremljenosti.

4.3 Materijalna i tehnička opremljenost

Informacioni sistem Federalnog tužilaštva FBiH čini 54 radne stanice (desktop računara), od toga 31 u funkciji, 10 novih i 13 starih računara (kao rezerva), 2 servera (jedan aktivan i jedan u rezervi), 30 lokalnih printera (od toga 22 u funkciji i 8 novih) i 2 mrežna printera, te aktivna i pasivna mrežna oprema neophodna za uspostavljanje lokalne mreže, koja je povezana na jedinstvenu mrežu širokog područja (WAN) za sve sudove i tužilaštva u BiH.

Najveći dio informatičke opreme je nabavljen putem IPA projekata, USAID-JSDP II, Švicarskog projekta - podrška pravosuđu u Bosni i Hercegovini, odnosno donacija Visokog sudskog i tužilačkog vijeća BiH, dok je manji dio opreme nabavljan od sredstava iz budžeta Federalnog tužilaštva FBiH.

Svi aktivni i novi računari imaju instaliran Windows 7 operativni sistem i Microsoft office paket, dok je na starim, rezervnim, instaliran Windows XP operativni sistem. Svi računari posjeduju licenciran OS i software, te CAL licence za Microsoft Server 2003 i Microsoft Exchange Server. Na računarima je instaliran Sistem za automatsko upravljanje tužilačkim predmetima (TCMS) koji je putem SDH telekomunikacijske veze spojen na data centar u VSTV BiH, a na jednom računaru nalazi se sistem za upravljanje bibliotekom. Kako je konstantna veza sa data centrom neophodna za rad TCMS sistema, a time i samih tužilaca, Tužilaštvo ima i rezervnu internet VPN vezu.

Starost računara u funkciji je između jedne i tri godine, dok je starost rezervnih oko 5 godina. Kako su evidencija i upravljanje predmetima u potpunosti automatizovani, odnosno kako se prestalo sa manuelnim načinom rada, TCMS je postao jedan od najvažnijih alata za rad, kako tužilaca, tako i stručnih savjetnika, upisničara i daktilografa. Zbog toga je neophodno pored redovnog održavanja obavljati i redovno obnavljanje opreme. Prema dosadašnjim iskustvima za obnavljanje opreme potrebno je na godišnjem nivou izdvojiti od 15% do 20% vrijednosti cijelokupne IT opreme, kako starost ove opreme ne bi prelazila 7 godina.

Od ostale tehničke opreme u Tužilaštvu se još nalazi oprema za audio snimanje, video konferencijska oprema, 5 kopir aparata sa maksimalnom veličinom originala A3 i brzine kopiranja između 18 i 30 kopija u minuti, 3 fax aparata, 1 projektor i 1 plazma TV 42", te 3 scanera za skeniranje dokumenata u TCMS.

U toku 2014. godine VSTV BiH je provodilo aktivnosti na obezbjeđenju sredstava za nabavku novih računara i druge potrebne tehničke opreme, u okviru koje je i u Federalnom tužilaštvu FBiH modernizirana navedena tehnička oprema u skladu sa

iskazanim potrebama. Takođe, VSTV BiH i Federalno tužilaštvo FBiH su u toku 2014. godine, u cilju provedbe Zakona o suzbijanju korupcije i organizovanog kriminala u FBiH, sačinili plan nabavki dodatnih računara i printera, te ostale aktivne i pasivne mrežne opreme kada se za to ukaže potreba.

U tu svrhu, IKT odjel VSTV BiH sačinio je Procjenu potreba Posebnog odjela Federalnog tužilaštva FBiH za nabavku informatičke i audio/video opreme i softverskih licenci u svrhu pridruživanja pravosudnom informacionom sistemu BiH, za koje potrebe je nužno obezbijediti sredstva u visini od 136.800,00 KM, a ista nisu obezbijedena u Nacrtu Budžeta za 2015. godinu.

Federalno tužilaštvo FBiH posjeduje 2 automobila, i to „Škoda Octavia Elegance“ nabavljen 2005. godine i „Citroën C5“ nabavljen 2012. godine.

4.4 Budžet i izvršenje budžeta u 2014. godini

Zakonom o Budžetu FBiH Federalnom tužilaštvu FBiH obezbijedena su sredstva za rad u 2014. godini, u ukupnom iznosu od 1.573.418,00 KM. Od ovog iznosa utrošeno je istekom budžetske godine 1.515.944,00 KM. Neutrošena budžetska sredstva nastala su zbog prestanka obaveze za isplatu plate, naknada plate i doprinosa pripravniku kome je u martu 2014. godine istekao ugovor o pripravnničkom radu, neisplaćivanjem razlike plata i doprinosa tužiocima za 2014. godinu koja je trebala biti izvršena u skladu sa Zakonom o platama sudija i tužilaca u FBiH, a dijelom i zbog neizmirenja stvorenih obaveza koje će se izmiriti do 31.01.2015. godine, kao i uštedama koje su nastale zbog nenabavljanja opreme koja je bila planirana u budžetu za 2014. godinu.

Sva budžetska sredstva trošena su u skladu sa Zakonom o Budžetu FBiH i Zakonom o izvršenju Budžeta FBiH, te drugim propisima u oblasti finansijskog poslovanja. Značajno je napomenuti da ni Ured za reviziju FBiH, a ni Interna revizija pri Federalnom ministarstvu finansija nisu imali primjedbi na način utroška budžetskih sredstava od strane Federalnog tužilaštva FBiH kao budžetskog korisnika.

U okviru IPA 2012/2013 projekta budžetske podrške tužilaštvima za rad na predmetima ratnih zločina, Federalnom tužilaštvu FBiH su za 2014. godinu odobrena sredstva u iznosu od 177.125,00 KM. Sredstva su uglavnom utrošena na plate naknade plata i doprinose za federalnog tužioca i stručnog saradnika koji su u skladu sa Memorandumom o razumijevanju između Nadzornog odbora za praćenje provođenja Državne strategije za rad na predmetima ratnih zločina i ovog tužilaštva raspoređeni za rad na predmetima ratnih zločina u okviru Federalnog tužilaštva FBiH. Ukupan utrošeni iznos za te namjene u 2014. godini iznosio je 71.974,00 KM. Izdaci za materijalne troškove iznosili su 7.798,00 KM (uglavnom po osnovu putnih troškova i ugovorenih usluga), dok je na nabavku materijalno-tehničke opreme utrošeno 3.578,00 KM (nabavka 2 računara za rad tužioca i stručnog saradnika). Dakle, od ukupnog iznosa odobrenih sredstava, ukupan utrošak sredstava u 2014. godini iznosio je 83.350,00 KM ili 47,06%. Navedeni projekat nastaviće se i u 2015. godini, tako da će se preostali iznos

odobrenih sredstava utrošiti u toj godini, i to najveći dio na plate, naknade plata i doprinosa za angažovanog federalnog tužioca i stručnog saradnika.

ZAKLJUČNA OPAŽANJA

Iz prethodno navedenih podataka proizilazi da je Federalno tužilaštvo FBiH u toku 2014. godine ažurno riješilo sve vrste predmeta koji su primljeni tokom te godine, osim zanemarljivog broja „KTA“ predmeta (10) i 1 „KTRZZ“ predmeta, koji su primljeni krajem decembra 2014. godine, te 2 „KTŽ-K“ predmeta u kojima sud nije zakazao pretres u toku te godine. U odnosu na pretpostavljeni obim rada koji je naveden u Planu rada za 2014. godinu, evidentno je da je manje riješeno „KTŽ-K“ predmeta (8), „KTŽ-KŽ“ predmeta (8) i „PKP“ predmeta (3), dok je više od planiranog riješeno „KTŽ“ predmeta (25), „KTA“ predmeta (163) i „A“ predmeta (214). Do manjeg broja riješenih predmeta koji su prethodno navedeni došlo je iz razloga smanjenja priliva ove vrste predmeta na koji parametar ovo Tužilaštvo ne može uticati.

Državna strategija za rad na predmetima ratnih zločina, čiji fokus predstavljaju prevashodno pravosudni aspekti problematike rješavanja predmeta ratnih zločina, usvojena u decembru 2008. godine, predstavlja strateški dokument za iznalaženje sistemskog pristupa rješavanja velikog broja predmeta ratnih zločina koji se nalaze pred pravosuđem u BiH. Strategijom su, između ostalog, postavljeni rokovi za procesuiranje predmeta ratnih zločina – najsloženijih i najprioritetnijih u roku od 7 godina, a ostalih u roku od 15 godina, te postavljeni određeni zahtjevi u cilju efikasnog procesuiranja ovih predmeta u zadatim rokovima. Između postavljenih strateških ciljeva, a kao neophodan preduslov za ispunjavanje obaveza iz Strategije od strane tužilaštava u Federaciji BiH, navodi se i jačanje kapaciteta pravosuđa i policije u čitavoj BiH za rad na predmetima ratnih zločina i osiguranje sistemske zaštite žrtvama i porodicama žrtava ratnih zločina. Ispunjenje navedenih ciljeva neophodno je tim prije što je broj predmeta ratnih zločina koji se upućuju na procesuiranje pred pravosuđem i napose tužilaštvima u Federaciji BiH u porastu, a očekuje se da će i dalje rasti, odnosno da će najveći broj ovih predmeta biti procesuiran od strane poravosudnih institucija u entitetima. S tim u vezi Nadzorni odbor za praćenje implementacije Strategije i Visoko sudsko i tužilačko vijeće BiH su, u saradnji sa sudovima i tužilaštvima u BiH, učinili određene napore u cilju poboljšanja efikasnosti rada na predmetima ratnih zločina. Međutim, ciljeve iz Strategije neće biti moguće ostvariti bez podrške izvršnih organa u entitetima. Stoga je neophodno da i Vlada FBiH razmotri i usvoji Državnu strategiju za rad na predmetima ratnih zločina, te preuzme i realizuje svoje obaveze u pogledu osposobljavanja kantonalnih tužilaštava za efikasniji rad na predmetima ratnih zločina s posebnim naglaskom na obezbjeđenje potrebnih budžetskih sredstava za imenovanje novih tužilaca, stručnih saradnika i zaposlenika, provođenje efikasnije zaštite i pomoći žrtvama i svjedocima i unaprijeđenje materijalno-tehničke osposobljenosti na višem nivou. Identične preporuke i aktivnosti trebale bi biti upućene i prema vladama kantona. Iste mjere bilo bi neophodno preduzeti od strane vlada u odnosu na policijske agencije, naročito u cilju stvaranja specijalizovanih timova koji će sarađivati sa kantonalnim tužilaštvima u otkrivanju i gonjenju počinitelaca ratnih zločina, s obzirom da je uočeno da

na područjima pojedinih kantona nisu obrazovani ovakvi timovi, te da ovlaštena službena lica nisu posebno educirana za rad na predmetima ratnih zločina.

Nažalost, u 2014. godini izostale su aktivnosti izvršnih organa vlasti, tako da nije došlo do jačanja kadrovskih kapaciteta u FBiH, posebno onih koji neposredno rade na predmetima ratnih zločina.

Nasuprot tome, potpisani Memorandumi o razumijevanju sa Nadzornim tijelom za praćenje provođenja Državne strategije za rad na predmetima ratnih zločina i pružanje budžetske podrške tužilaštvima iz sredstava IPA 2012/2013 fondova, te zapošljavanje određenog broja tužilaca i zaposlenika u tužilaštvima direktno su uticali, već u prvoj fazi pružanja budžetske podrške, na smanjenje broja neriješenih predmeta ratnih zločina za 5% u odnosu na zatečeno stanje na dan 05.07.2013. godine. To daje realnog osnova za očekivanja da će se u narednoj fazi pružanja budžetske podrške broj predmeta ratnih zločina u tužilaštvima smanjiti za 15%, odnosno za 50% do kraja perioda pružanja budžetske podrške.

U 2014. godini Parlament FBiH je usvojio Zakon o suzbijanju korupcije i organizovanog kriminala u FBiH (stupio na snagu 01.08.2014. godine, a treba se početi primjenjivati od 01.02.2015. godine), kao i Zakon o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom (stupio na snagu 11.09.2014. godine, a treba se početi primjenjivati od 11.03.2015. godine). S obzirom da su aktivnosti na stvaranju neophodnih kadrovskih, finansijskih, prostornih i materijalno-tehničkih uslova, neophodnih za uspješnu primjenu ovih zakona vođene od strane izvršne vlasti nedovoljnom dinamikom, može se konstatovati da je primjena ovih zakona ozbiljno dovedena u pitanje, a time i početak funkcionisanja posebnih odjela Federalnog tužilaštva FBiH i Vrhovnog suda FBiH.⁴⁷ Federalno tužilaštvo FBiH će u narednom periodu nastaviti aktivno učestvovati u obavljanju onih aktivnosti koje će biti usmjerene na stvaranje uslova za početak primjene navedenih zakona.

U oblasti maloljetničkog prestupništva, potrebno je imati u vidu da je Zakon o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku stupio na snagu i da će se početi primjenjivati početkom februara 2015. godine. Tokom 2014. godine većina tužilaca u kantonalnim tužilaštvima koji će raditi na predmetima u ovoj oblasti je prošla specijalističke edukacije, ali zabrinutost izaziva činjenica da još uvijek nije donesen niti jedan podzakonski akt od strane nadležnih ministarstava, što će otežati primjenu Zakona. Federalno tužilaštvo FBiH je aktivno učestvovalo u procesu edukacije, kao i, kako je već prethodno istaknuto, u izradi Priručnika za obuku sudija i tužilaca u ovoj oblasti.

⁴⁷ Do kraja 2014. godine nije usvojen Budžet za 2015. godinu, zbog čega VSTV BiH nije mogao imenovati tužioce, a nije mogao ni otpočeti proces zapošljavanja potrebnog broja državnih službenika i namještenika, a također nisu stvoreni ni potrebni prostorni uslovi. U vrijeme pisanja ovog izvještaja, očekuje se da će Parlament FBiH uskoro razmatrati Zakon o izmjeni Zakona o suzbijanju korupcije i organizovanog kriminala u kojem se predlaže odlaganje početka primjene ovog zakona za 01.01.2016. godine. Također, ni kadrovsko osposobljavanje osnovane Agencije za upravljanje upravljane oduzetom imovinom nije dovršeno.

Shvatajući važnost svoje uloge u suzbijanju svih vidova kriminaliteta, Federalno tužilaštvo FBiH će i u narednom periodu aktivno doprinositi saradnji sa VSTV BiH, izvršnim i zakonodavnim organima u cilju stvaranja neophodnih uslova za jačanje samostalnosti i nezavisnosti u radu, kao i daljem unapređenju efikasnosti i kvaliteta rada tužilaštava u FBiH.

GLAVNI FEDERALNI TUŽILAC
Zdravko Knježević
Zdravko Knježević

